

dr hab. Anna Dorota Potocka prof. ASP
Dziedzina: sztuki plastyczne
Dyscyplina: konserwacja i restauracja dzieł sztuki
Akademia Sztuk Pięknych w Warszawie
Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki
Dnia: 20.06.2017 r.

RECENZJA

Zleceniodawca recenzji

Akademia Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Wydział Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki - pismo z dnia 09.05.2018 roku, informujące o wyznaczeniu mojej osoby przez Centralną Komisję ds. Stopni i Tytułów recenzentem w komisji habilitacyjnej do oceny osiągnięć Pani dr Anny Sękowskiej (nr sprawy BCK-VII-L-6966/18). Pismo (WkiRDS-521-1/2018), skierowane przez Dziekana WkiRDS dr hab. Martę Lempart – Geratowską prof. ASP.

Do zlecenia została dołączona usystematyzowana, czteroczęściowa dokumentacja (w wersji papierowej i elektronicznej) złożona przez Habilitantkę:

Część I

1. Wniosek o wszczęcie postępowania habilitacyjnego
2. Dyplom uzyskania stopnia doktora w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie konserwacja i restauracja dzieł sztuki (odpis)
3. Dane osobowe (życiorys i kwestionariusz)
4. Autoreferat w języku polskim i angielskim
5. Wykaz dorobku twórczego, naukowego i dydaktycznego
6. Wykaz nagród i wyróżnień
7. Oświadczenia o współautorstwie

Część II - t.1, t.2

1. Dokumentacja dorobku stanowiącego osiągnięcie naukowe/artystyczne, o którym mowa w art. 16 ust. 2 Ustawy z dnia 14.03.2003 r. o stopniach naukowych i tytułach naukowych oraz o stopniach i tytułach w zakresie sztuki. (Dz. U. z 2003 r. Nr 65, poz. 595; z późniejszymi zmianami).

Dzieło: „*Hodegetrie Krakowskie*”- konserwacje, publikacje, konferencje, wystawa.

Część III

1. Dokumentacja ważniejszych realizacji artystycznych, dydaktycznych i naukowych
2. Załączniki rzeczowe (artykuły, książka – A. Sękowska, *Szesnastowieczny portret Zygmunta I Starego w katedrze krakowskiej i zagadnienie malarstwa klejowego na płótnie bez zaprawy*, ASP Kraków, 2011).

Dane habilitanta

Pani dr Anna Sękowska (ur.1975 w Krakowie) w 2001 roku ukończyła studia z wynikiem celującym, w Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Plac Jana Matejki 13, na Wydziale Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki, uzyskując dyplom z wyróżnieniem, w zakresie specjalności: konserwacja malarstwa, za pracę pt: „*Rozwarstwianie metodą „suchą” dwóch malowideł olejnych wykonanych na podobrazii drewnianym: „Memento mori” XVIII/XIX w.(?) i „Św. Jerzy” 1663 r. Osadzenie oddzielonej warstwy malarzkiej na nowym podłożu*”. Promotorem pracy była adi. Marta Lempart-Geratowska.

Podnosząc swoje kwalifikacje, równolegle ukończyła w 2002 roku dwuletnie Studium Pedagogiczne w macierzystej uczelni.

W latach 2002-2008 odbyła studia magisterskie na Wydziale Historycznym Uniwersytetu Jagiellońskiego w Krakowie w Instytucie Historii Sztuki, ul. Grodzka 53, na kierunku: historia sztuki, które ukończyła z oceną dobrą. Promotorem pracy magisterskiej pt: „*Ikonografia Zygmunta Starego (malarstwo sztalugowe, miniatury, ryciny)*” był prof. dr hab. Jan Ostrowski.

Pani dr Anna Sękowska uzyskała stopień doktora w dziedzinie sztuk plastycznych w dyscyplinie konserwacja i restauracja dzieł sztuki, nadany Jej uchwałą Rady Wydziału Konserwacji i Restauracji Dzieł Sztuki Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie w dniu 24 listopada 2010 roku za pracę pt.: „*Portret króla Zygmunta I Starego z katedry na Wawelu. Konserwacja, technologia, dzieje, ikonografia*”. Promotorem pracy była prof. Małgorzata Schuster –Gawłowska.

Od 2002 roku Habilitantka związana jest pracą jako pedagog na macierzystym Wydziale w Katedrze Konserwacji i Restauracji Malowideł Sztalugowych – w Pracowni Konserwacji i Restauracji Malowideł Sztalugowych na Płótnie oraz w Pracowni Przenoszenia i Rozwarstwiania Malowideł Sztalugowych. Początkowo, w latach 2002-2011, na stanowisku asystenta, a od 2011 roku na stanowisku adiunkta.

Od 2017 roku pełni funkcję kierownika Pracowni Konserwacji i Restauracji Malowideł na Płótnie.

Jest członkiem Związku Polskich Artystów Plastyków.

Ocena autoreferatu

Przedstawiony przez Habilitantkę autoreferat to zwarta autoprezentacja działalności oraz zainteresowań twórczych – artystycznych, badawczych, dydaktycznych i popularyzatorskich. Autoreferat ukazuje dr Sękowską jako osobę, która wykorzystując własną wiedzę, doświadczenie i umiejętności artystyczne, świadomie podąża ścieżką „zrównoważonego rozwoju” wspierając aktywność na polu konserwacji dzieł sztuki oraz kreacji artystycznej, pasją badawczą i naukowym dociekaniem. Wyodrębnione i pokrótce rzeczowo omówione przez Habilitantkę, trzy główne obszary zainteresowań: rozwarstwianie i przenoszenie malowideł sztalugowych, wczesne malarstwo na płótnie (tzw. *Tüchlein*) oraz konserwacja i badania obrazów należących do kręgu Hodegetrii typu krakowskiego, wpisują się w zróżnicowany obszar pionierskich a nawet eksperymentalnych poszukiwań, wymagających pogłębionej i ugruntowanej wiedzy z zakresu historii sztuki, technologii malarstwa

?

Potade

sztalugowego a nade wszystko skomplikowanych technik konserwatorskich. Wyniki tych prac wielokrotnie prezentowała zarówno w postaci publikacji, wykładów jak i realizacji konserwatorskich. Uwzględniony w autoprezentacji kontekst kreacji i działalności artystycznej, czego przykładem jest duża aktywność Habilitantki w zakresie kopii w wielu technikach i na różnych podłożach, wskazuje na ten silny, realizowany z powodzeniem trend w jej dotychczasowych działaniach. Jest to niewątpliwie ogromny walor i umiejętność, która bezpośrednio przekłada się na sposób postrzegania przez Habilitantkę dzieła sztuki. Bazą dla tych poszukiwań i realizacji, jest ugruntowana i swobodna umiejętność rozpoznania przez Habilitantkę zarówno niematerialnej jak i materialnej warstwy dzieła sztuki, jego idei, kontekstu społecznego oraz autorskiego przesłania. Wszystkie te doświadczenia przekazywane są przez Habilitantkę kolejnym adeptom „sztuki konserwacji” poprzez proces dydaktyczny i bezpośrednią relację „mistrz-uczeń” w trakcie realizacji projektów konserwatorskich w toku studiów na WKiRDS ASP w Krakowie.

Z przedstawionych w autoreferacie poglądów Habilitantki wynika, że podstawowym kryterium określającym ją jako artystę, konserwatora dzieł sztuki i nauczyciela akademickiego, jest ciągle poszukiwanie, nieustanne interdyscyplinarne kształcenie, samokształcenie i rozwój jako twórcy, świadomego zadań wobec przyszłości i odpowiedzialności za trwanie artefaktów przeszłości.

Ocena dołączonego dzieła artystycznego

Dziełem artystycznym/naukowym, o którym mowa w art. 16 ust. 2 Ustawy z dnia 14.03.2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. (Dz. U. z 2003 r. Nr 65, poz. 595; z późniejszymi zmianami), wskazanym we wniosku – „*Hodegetrie Krakowskie*” (konserwacje, publikacje, konferencje, wystawa) jest złożona z dwóch tomów dokumentacja w formie papierowej i elektronicznej.

Praca habilitacyjna spełnia wymogi formalne i odpowiada tytułowi wskazanemu we wniosku.

Przedmiotem badań i konserwacji było kilkanaście obrazów Matki Boskiej z Dzieciątkiem w typie *Hodegetrii Krakowskiej*, określanej również dawniej mianem *Matki Boskiej Piekarskiej*, pochodzących z warsztatów krakowskich i małopolskich XV, XVI i XVII wieku.

Praca w formie wydruku komputerowego prezentuje w tomie I wyniki badań oraz dokumentuje przebieg prac konserwatorskich przy 10 obrazach, zaś w tomie drugim prezentuje wybrane, opracowane przez Habilitantkę w liczbie 17, hasła katalogowe zamieszczone w publikacjach: *Prolegomena do badań nad obrazami Hodegetrii typu krakowskiego*, Wydawnictwo Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Kraków 2014, ISBN 978-83-64448-16-4; *Hodegetrie Krakowskie 1400-1450*, Wydawnictwo Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Kraków 2015, ISBN 978-83-64448-68-3; *Hodegetrie Krakowskie 1450-1490*, Wydawnictwo Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Kraków 2017, ISBN 978-83-65570-78-9; *Hodegetrie Krakowskie 1490-1550*, Wydawnictwo Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Kraków 2018, ISBN 978-83-949847-9-3.

Przedłożone przez Habilitantkę dzieło jest elementem składowym, monumentalnej, wielotomowej publikacji, poświęconej kształtowaniu się wizerunku Hodegetrii typu krakowskiego na przestrzeni ostatnich 600 lat. Ten niezwykle projekt badawczy, inspirujący środowiska konserwatorów, historyków sztuki i archiwistów, zainicjowany został ponad 40 lat temu przez prof. Małgorzatę Szuster-Gawłowską i prof. Jerzego Gadomskiego. W okresie późniejszym do grona badaczy dołączyli prof. Helena Małkiewiczówna, dr hab. Marta Lempart-Geratowska, dr Małgorzata Nowalińska, dr Anna Sękowska i inni.

Do tej pory przedstawiono opracowanie haseł katalogowych - monografii-79 obrazów.

Celem projektu jest zebranie materiałów dotyczących znanych współcześnie Hodegetrii typu krakowskiego w liczbie ponad 150, oraz wyjaśnienie genezy ich ikonograficznego typu, który stał się swoistym fenomenem, będąc naśladowanym nieprzerwanie do czasów nam współczesnych. Bardzo ważnym elementem projektu była podjęta próba identyfikacji metod wytwarzania obrazów, w aspekcie technicznym i technologicznym, oraz ustalenie kultowych przyczyn i mechanizmów repetycji tego wizerunku. Jak przyjęli badacze, nowa nazwa typu - „*Hodegetria Krakowska*” opiera się na przekonaniu, że importowany, zaginiony, najpewniej włoski obraz – wzór, pojawił się w dawnej stolicy kraju, będącej równocześnie siedzibą władz diecezji krakowskiej.¹ W przeciwieństwie do istniejącego już wówczas wizerunku Matki Boskiej Częstochowskiej, jedyne w wieku XV, a upowszechnione na koronnych ziemiach Rzeczypospolitej dopiero od początku XVII w., (po Synodzie Krakowskim w 1621 r.), który osiągnął pozycję relikwii o znaczeniu państwowym², obrazy Hodegetrii typu krakowskiego lokowały się w obszarze raczej kultu popularnego. Przypuszcza się, z uwagi na dużą aktywność miejscowych warsztatów malarskich, że już od początku XV wieku, zaczęły powstawać tam obrazy, których ilościowa i jakościowa skala jest nieznana i wręcz niespotykana w późnośredniowiecznej Europie. Jak zakładają badacze stało się to przyczyną rozwoju tego fenomenu na terenach całej małopolski.³

Wyodrębnione przez Habilitantkę dzieło, w formie wydruku komputerowego, obejmuje w tomie I, liczącym 178 stron i zawierającym 188 ilustracji, zaprezentowane w usystematyzowanej formie, wyniki badań i konserwacji obrazów Matki Boskiej z Dzieciątkiem w typie ikonograficznym *Hodegetrii Krakowskiej* z kościołów w Gołczy, Zabrze-Biskupicach, Bytomiu, Mysłowicach, Kętach, Czańcu, Przyłęku Szlacheckim (promotor dr A.Sękowska - student Maja Potrawiak), Iłży (promotor dr A.Sękowska - student Barbara Krzaklewska), Krakowie (praca kursowa Pauliny Cygan, nadzór zespół WkiRDS) i Lubartowie (praca kursowa Karola Lisa, nadzór zespół WkiRDS).

Habilitantka była autorką konserwacji jednego obrazu (Gołcza), współautorką w równych częściach konserwacji pięciu obiektów razem z dr Małgorzatą Nowalińską (Zabrze-Biskupice, Bytom, Mysłowice, Kęty, Czaniec), co potwierdzają załączone oświadczenia oraz

¹ *Prolegomena do badań nad obrazami Hodegetrii typu krakowskiego*, Wydawnictwo Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Kraków 2014, s.7

² *Teoretycy, pisarze, i artyści o sztuce 1500-1600*, opr. Jan Białostocki, Warszawa 1985, s.429

³ *Prolegomena do badań nad obrazami Hodegetrii typu krakowskiego*, Wydawnictwo Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Kraków 2014, s.9

promotorem dwóch prac magisterskich (Przyłek Szlachecki, Iłża) i opiekunem dwóch prac kursowych realizowanych na WKiRDS ASP w Krakowie (Kraków, Lubartów).

Opracowanie podzielone jest na dziesięć rozdziałów, z których każdy dotyczy konkretnego obrazu. Wyniki zaprezentowano w sposób niezwykle sumaryczny, w zakresie krótkiego opisu inwentaryzacyjnego, ikonograficznego, techniki i technologii wykonania oraz historii zabiegów konserwatorskich. W większości przypadków podane są także wyniki badań specjalistycznych oraz załączona obszerna dokumentacja badań w światłach analitycznych. Dołączono także wykaz publikacji. Niestety pomimo bardzo estetycznej formy podania wyników prac konserwatorskich mają jednak one pewne mankamenty.

Brak jest jakiegokolwiek analizy lub komentarza do wszystkich zamieszczonych zdjęć badanych obrazów. Dotyczy to rentgenogramów (z wyjątkiem Czańca 1.A.6.), obserwacji luminescencji wzbudzonej promieniowaniem UV, czy badania w IR. Badania specjalistyczne omówione w formie opisowej nie odnoszą się do materiału ilustracyjnego. Brak zaznaczenia miejsc pobrania próbek, ich przekroje nie są odniesione do konkretnego obszaru obrazu. Także sama interpretacja chociażby badań nieniszczących z użyciem skanera fluorescencji rentgenowskiej (XRF) pozwalające na uzyskanie dwuwymiarowych map rozkładu pierwiastkowego w obrazie nie są powiązane z analizą pigmentów zidentyfikowanych w ich strukturze (Mysłowice 1.A.4.). Pewnym mankamentem jest brak ciągłej numeracji stron, całkowity brak numeracji ilustracji i drobne dyskusyjne określenia terminologiczne jak np. „tło niepierwotne” - występujące w opisach niektórych obrazów.

Wyniki prac konserwatorskich, zamieszczone w tomie I, wskazują na bardzo wysoki poziom wykonawczy, profesjonalnie realizowanych projektów konserwatorskich. Zarówno przyjęte rozwiązania w zakresie wzmacniania podłoża, usuwania zbędnych nawarstwień oraz wprowadzania uzupełnień i końcowych opracowań estetycznych, w tym także aranżacyjnych i ekspozycyjnych, zasługują na najwyższe uznanie (Gołcza, Zabrze-Biskupice, Mysłowice, Czaniec). Należy podkreślić, że konserwacja dawnych wizerunków Hodegetrii w Polsce, obarczona jest nie tylko ogromną odpowiedzialnością w zakresie działań praktycznych ale również potencjalnym ryzykiem, szczególnie w zakresie recepcji społecznej i religijnej, m.in. z powodu przypisywania tym obrazom roli apotropaicznej. Dodatkowo ich wysokie walory artystyczne sprawiają, że proste i wyważone w swej formie wizerunki *Madonny z Dzieciątkiem*, nawet przekształcone i przemalowane, w oczach odbiorców pozostają nieprzerwanie obiektami kultowymi, wyzwającymi wzniosłe uczucia religijne (*imagines gratiosae*). Ponowne upublicznienie obrazów po konserwacji i często nowa forma ich ekspozycji w miejscu pochodzenia, poprzez np. oddzielenie sukienek metalowych, świadczy o świadomym dążeniu do odsłonięcia partii oryginalnych przez wykonawców, przy akceptacji przyjętych rozwiązań estetycznych przez odbiorców, np. poprzez wykonanie kopii dotychczasowego wizerunku w celu zachowania utrwalonego *status quo*.

Tom II, wyodrębnionego przez Habilitantkę dzieła, w formie wydruku komputerowego, obejmuje prezentację 17 opracowań monograficznych (haseł katalogowych), których jest autorką lub współautorką razem z prof. Jerzym Gadomskim, znajdujących się we wzmiankowanych powyżej publikacjach.

Wzorzec dla formy opracowania hasła katalogowego przygotowała w 2014 roku prof. Helena Małkiewiczówna (patrz.: *Prolegomena do badań nad obrazami Hodegetrii typu krakowskiego*, Wydawnictwo Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Kraków 2014, s. 67-75).

W oparciu o przyjęte założenia Habilitantka opracowała jedno hasło z tomu: *Hodegetrie Krakowskie 1400-1450*, Wydawnictwo Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Kraków 2015 praca zbiorowa pod redakcją Małgorzaty Schuster- Gawłowskiej i Marty Lempart – Geratowskiej.

Dotyczy ono obrazu *Matki Boskiej z Dzieciątkiem z kościoła parafialnego w Kędzierzynie Koźlu*. Hasło liczy 10 stron, zawiera 5 ilustracji i 1 rysunek oraz bibliografię s.224-233.

Habilitantka przygotowała 11 opracowań monograficznych z tomu : *Hodegetrie Krakowskie 1450-1490*, Wydawnictwo Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Kraków 2017, praca zbiorowa pod redakcją Małgorzaty Schuster- Gawłowskiej i Marty Lempart – Geratowskiej.

Dotyczą one trzech obrazów nie przypisanych do konkretnych warsztatów w postaci:

-Obrazu *Matki Boskiej z Dzieciątkiem z kościoła parafialnego w Kłobucku*.

Hasło liczy 4 strony i zawiera 3 ilustracje oraz wykaz publikacji.s.82-85.

-Obrazu *Matki Boskiej z Dzieciątkiem z kościoła filialnego w Mysłowicach*.

Hasło liczy 8 stron i zawiera 7 ilustracji oraz wykaz publikacji.s.86-93.

-Obrazu *Matki Boskiej z Dzieciątkiem z kościoła parafialnego w Gołczy*.

Hasło liczy 8 stron i zawiera 8 ilustracji i 1 rysunek oraz wykaz publikacji.s.94-101.

Dr Anna Sękowska przygotowała osiem opracowań monograficznych obrazów przypisanych do konkretnych warsztatów w postaci :

1. Obrazów z warsztatu „Mistrza Matki Boskiej z Kociny”:

-Obraz *Matki Boskiej z Dzieciątkiem z kościoła parafialnego w Kocinie*.

Hasło liczy 5 stron i zawiera 5 ilustracji oraz wykaz publikacji.s.130-134.

-Obraz *Matki Boskiej z Dzieciątkiem z kościoła parafialnego w Czańcu*.

Hasło liczy 4 strony i zawiera 2 ilustracje 1 rysunek oraz wykaz publikacji.s.156-159.

-Obraz *Matki Boskiej z Dzieciątkiem z kościoła parafialnego w Krzęcinie*.

Hasło liczy 4 strony i zawiera 2 ilustracje 1 rysunek oraz wykaz publikacji.s.160-163.

2. Obrazów z warsztatu „Mistrza Matki Boskiej z Wojkowic Kościelnych”:

-Obraz *Matki Boskiej z Dzieciątkiem z kościoła parafialnego w Słomnikach*.

Hasło liczy 6 stron i zawiera 9 ilustracji oraz wykaz publikacji.s.172-177.

-Obraz *Matki Boskiej z Dzieciątkiem z kościoła parafialnego w Jazowsku*.

Hasło liczy 4 strony i zawiera 3 ilustracje oraz wykaz publikacji.s.192-195.

-Obraz *Matki Boskiej z Dzieciątkiem z kościoła parafialnego w Kętach*.

Hasło liczy 5 stron i zawiera 7 ilustracji oraz wykaz publikacji.s.196-200.

-Obraz *Matki Boskiej z Dzieciątkiem z kościoła parafialnego w Krakowie-Pleszowie*.

Hasło liczy 4 strony i zawiera 5 ilustracji oraz wykaz publikacji.s.202-205.

-Obraz *Matki Boskiej z Dzieciątkiem z kościoła parafialnego w Szreniawie*.
Hasło liczy 4 strony i zawiera 2 ilustracje oraz wykaz publikacji.s.206-209.

Habilitationka opracowała pięć haseł z tomu: *Hodegetrie Krakowskie 1490-1550*,
Wydawnictwo Akademii Sztuk Pięknych im. Jana Matejki w Krakowie, Kraków 2018,praca
zbiorowa pod redakcją Małgorzaty Schuster- Gawłowskiej i Marty Lempart – Geratowskiej.

Dotyczą one pięciu obrazów przypisanych do warsztatu „Mistrza Matki Boskiej od
norbertanek w Krakowie” w postaci:

-Obrazu *Matki Boskiej z Dzieciątkiem z klasztoru norbertanek w Krakowie-Zwierzynku*.

Hasło liczy 6 stron i zawiera 5 ilustracji oraz wykaz publikacji. s.nn.

-Obrazu *Matki Boskiej z Dzieciątkiem z kościoła parafialnego w Milejowie*.

Hasło liczy 5 stron i zawiera 4 ilustracje oraz wykaz publikacji. s.nn.

-Obrazu *Matki Boskiej z Dzieciątkiem z kościoła parafialnego w Chomętowie*.

Hasło liczy 6 stron i zawiera 7 ilustracji oraz wykaz publikacji. s.nn.

-Obrazu *Matki Boskiej z Dzieciątkiem z kościoła parafialnego w Przyłęku Szlacheckim*.

Hasło liczy 6 stron i zawiera 5 ilustracji oraz wykaz publikacji. s.nn

-Obrazu *Matki Boskiej z Dzieciątkiem z kościoła parafialnego w Boguszycach*.

Hasło liczy 7 stron i zawiera 6 ilustracji oraz wykaz publikacji. s.nn

Opracowanie sumarycznie liczy 94 strony, zawiera 85 ilustracji i 4 rysunki oraz wykazy
publikacji do każdego z obrazów oddzielnie.

Z analizy przedłożonego dzieła wynika, że dr Anna Sękowska samodzielnie opracowała
dziewięć haseł katalogowych, (Kędzierzyn-Koźle, Kłobuck, Gołcza, Czaniec, Krzęcin,
Słomniki, Chomętowo, Przyłek Szlachecki, Boguszyce, Szreniawa) osiem zaś wspólnie z
prof. Jerzym Gadomskim (Mysłowice, Kocina, Jazowsko, Kęty, Kraków-Pleszów, Kraków-
Zwierzyniec, Milejów), przy czym udział Habilitantki był przeważający i stanowił 70%
opracowania, co potwierdzają załączone oświadczenia.

Przedłożona monografia zawiera szczegółowe dane dotyczące historii obrazów, ich
przekształceń i konserwacji na tle szerokiej perspektywy dziejów każdego z miejsc
(kościółów), w których były eksponowane bądź też adoptowane do stanu obecnego.
Pogłębiona analiza inwentaryzacyjna, ikonograficzna wsparta o literaturę przedmiotu oraz
identyfikację techniki i technologii wykonania, także partii przekształconych lub zasłanianych
w minionych wiekach, pozwala na kompleksowe spojrzenie na każdy z tych obiektów
oddzielnie a jednocześnie umożliwia ulokowanie ich „na osi czasu” i wyznaczenie
chronologicznego porządku występowania.

Dodatkowo bogata szata ilustracyjna i rysunkowa pozwala na szczegółowe i dogłębne
prześledzenie wyglądu każdego z obiektów. Opracowanie to ma fundamentalne znaczenie dla
przypisania obrazów konkretnym warsztatom mistrzowskim doby późnego średniowiecza w
Polsce i czasom późniejszym.

Putolcu

W związku z wieloletnim programem badawczym realizowanym na WKiRDS w Krakowie w ramach projektu: *Fenomen powtarzalności typu ikonograficznego w malarstwie na przykładzie Hodegetrii małopolskiej z lat 1400-1600* – (kierownik dr hab. Marta Lempart Geratowska), dr Anna Sękowska uczestniczyła w opracowaniu zespołowym, skróconego katalogu zawartego w tomie: *Prolegomena do badań nad obrazami Hodegetrii typu krakowskiego*, Kraków 2014, s. 78-151. Była członkiem zespołu redakcyjnego tomu: *Hodegetrie Krakowskie 1450-1490*, Kraków 2017, oraz członkiem zespołu redakcyjnego tomu: *Hodegetrie Krakowskie 1490-1550*, Kraków 2018.

Wspólnie z Piotrem Łopatkiewiczem oraz Małgorzatą Nowalińską opracowała bibliografię liczącą ponad 350 pozycji w tym 254 dotyczących publikacji, 3 publikacji on-line, 65 niepublikowanych archiwaliów ze zbiorów archiwów diecezjalnych, katedralnych i kurialnych w Częstochowie, Łodzi, Przemyślu, Kielcach, Sandomierzu, Warszawie, Włocławku i Krakowie; wreszcie ponad 80 pozycji z Archiwum Dokumentacji Obrazów Hodegetrii Krakowskich znajdujących się na WKiRDS w Krakowie.

Dr Anna Sękowska była współautorką trzech krótkich artykułów dotyczących tego projektu oraz uczestniczyła dwukrotnie w konferencjach krajowych (2015 i 2017), podczas których prezentowała wyniki prac wspólnie z prof. Małgorzatą Schuster-Gawłowską i dr Małgorzatą Nowalińską.

Ostatni z elementów dzieła, czyli upublicznienie wyników projektu, miało miejsce w Galerii „4 ściany” na WKiRDS w Krakowie w 2014 roku, podczas wystawy (kurator dr Anna Sękowska), na której zaprezentowano fotografie najstarszych wizerunków w typie *Hodegetrii Krakowskiej* w naturalnej skali (1:1). Wystawę połączono z promocją I tomu cyklu omawianych powyżej publikacji, co było swoistą klamrą spinającą prolog prac badawczych i konserwatorskich.

Podsumowując rolę i udział Habilitantki w opracowaniu zbiorowym, dotyczącym zarysu dziejów *Hodegetrii Krakowskiej*, należy uwzględnić jej indywidualny wkład w wyznaczenie chronologicznego porządku występowania badanych obrazów tablicowych, określenia skali i przyczyn ich historycznych przemian stylowych a także elementów dotyczących ikonografii oraz warsztatu, w tym - techniki i technologii wykonania. Ogromną rolę w podjętym procesie badawczym, w świetle niemal zupełnego braku średniowiecznych źródeł archiwalnych, odegrała możliwość pogłębionej analizy źródeł materialnych w postaci obrazów, poprzez proces ich konserwacji, który w wielu przypadkach pozwolił Habilitantce na odsłonięcie partii oryginału i przywrócenie niektórym *Hodegetriom Krakowskim* ich zasłoniętych przez nawarstwienia historyczne obliczy.

Habilitantka miała także duży udział w końcowej redakcji, opracowaniu oraz prezentacji (wystawa) tej wielotomowej znakomitej publikacji.

Ocena osiągnięć artystycznych, twórczych, naukowych i dydaktycznych (po doktoracie)

W jej interesującym i zróżnicowanym dorobku, znajduje się 55 dokonania konserwatorskich (wszystkie udokumentowane) związanych zarówno z pracami indywidualnymi jak

petrol

i zespołowymi. Dotyczy to wielu obrazów tablicowych i sztalugowych, począwszy od XV po XX wiek. Część z nich, po konserwacji, o wybitnych walorach artystycznych, była upubliczniana lub prezentowana na wystawach np. domów aukcyjnych *Desa* i *Connaissanceur* w Krakowie.

Habilitantka samodzielnie wykonała prace w zakresie konserwacji estetycznej przy trzech kwaterach skrzydeł ołtarza Hansa Süssa von Kulmbach ze scenami cyklu legendy o życiu św. Katarzyny Aleksandryjskiej, 1514-1515, z Bazyliki Mariackiej w Krakowie, w ramach prestiżowego grantu: *Kraków Kulmbach Project*, przyznanego ASP w Krakowie przez amerykańską Fundację Getty'ego z Los Angeles w 2015 roku.

Istotną rolę w dorobku Habilitantki odgrywa działalność artystyczna w zakresie kopii w wielu technikach i na różnych podłożach. Na szczególne uznanie zasługuje wykonanie kilkunastu kartonów i kopii brakujących chorągwi grunwaldzkich, malowanych dwustronnie na jedwabiu, w oparciu o miniatury Stanisława Durinka w *Banderia Prutenorum* Jana Długosza, prezentowanych na wystawie na Wawelu w sześćsetną rocznicę bitwy pod Grunwaldem w 2010 r. oraz kopii trzech chorągwi dla muzeów w Człuchowie, Stębarku i archidiecezji warmińskiej.

Dr Anna Sękowska jest także autorką licznych kopii obrazów sakralnych, w tym dwóch Hodegetrii typu krakowskiego (Kęty, Czaniec) oraz łagiewnickiego kultowego obrazu Adolfa Hyły, *Jezu Ufam Tobie*, którego liczne repetycje jej autorstwa eksponowane są aktualnie, jak sama zaznacza, „na czterech kontynentach”.

Poza prezentowanym cyklem wydawniczym, jest autorką jednej monografii: *Szesnastowieczny portret Zygmunta I Starego w katedrze krakowskiej i zagadnienie malarstwa klejowego na płótnie bez zaprawy*, ASP Kraków, 2011, ISBN 978-83-62321-37-7, 2 publikacji punktowanych, 4 ekspertyz oraz kilku komunikatów w prasie branżowej. Na tym polu nie znajdujemy publikacji o recepcji międzynarodowej ani udokumentowanego czynnego uczestnictwa w konferencjach poza naszym krajem. W tym obszarze istotna jest jej aktywność w zakresie kwerend muzealnych we Florencji, Londynie, Akwizgranie i Kolonii.

Habilitantka, poza wymienionymi już udziałami w 3 projektach badawczych, kieruje jednym projektem w ramach działalności statutowej na WKiRDS w Krakowie.

Dr Anna Sękowska jest doświadczonym dydaktykiem. Sprawuje nadzór nad pracami konserwatorskimi studentów II, III i V roku. Prowadzi dla nich wykłady i ćwiczenia. Pełni także rolę opiekuna na wyjazdach studyjnych dla Koła Naukowego studentów WKiRDS (Florencja). Jest promotorem 3 prac magisterskich i recenzentem 5. Pozostaje aktywna także na polu popularyzacji nauki i sztuki w ramach dni otwartych i festiwali nauki, również dla Studentów Trzeciego Wieku oraz młodzieży - podopiecznych sióstr ze zgromadzenia Najświętszego Serca Jezusowego w Krakowie.

Za swoją działalność otrzymała w 2011 roku Nagrodę Stołecznego Królewskiego Miasta Krakowa - za pracę doktorską, Nagrodę Rektora ASP w Krakowie III – stopnia, a w 2017 roku Srebrny Krzyż Zasługi.

Jej wszechstronne zainteresowania i bogate doświadczenie, pogłębione w trakcie podjętych projektów i kwerend, są gwarantem pomyślnie zrealizowanych zadań w obszarze konserwacji dzieł sztuki w przyszłości.

Konkluzja

Na podstawie przedstawionej dokumentacji habilitacyjnej, zwłaszcza w oparciu o udokumentowane osiągnięcia artystyczne, naukowe i dydaktyczne oraz dołączone dzieła dotyczące interdyscyplinarnych badań podjętych przez Habilitantkę, ich poprawnej metodyki, wnoszących nową wiedzę ustaleń i zastosowań praktycznych, należy uznać, że dr Anna Sękowska wnosi znaczny wkład nie tylko w rozwój dyscypliny - konserwacji i restauracji dzieł sztuki, ale także w sferę kultury i w złożoną problematykę ochrony dziedzictwa narodowego.

Niniejszym stwierdzam, że powyższe osiągnięcia Pani dr Anny Sękowskiej spełniają wymagania art.16 Ustawy z dnia 14.03.2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki. (Dz. U. z 2003 r. Nr 65, poz. 595; z późniejszymi zmianami), stawiane kandydatom do stopnia doktora habilitowanego sztuki.

